

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

Handelingen

Annales

INTEGRAAL VERSLAG
VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE

COMPTE RENDU INTÉGRAL
DE LA RÉUNION PUBLIQUE DE LA

COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES

VAN

DU

12-07-2000

12-07-2000

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone - Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 : Parlementair Document van de 50e zittingsperiode +
het nummer en het volgnummer
QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
HA : Handelingen (Integraal Verslag)
BV : Beknopt Verslag
PLEN : Plenumvergadering
COM : Commissievergadering

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 : Document parlementaire de la 50e
législature, suivi du n° et du n° consécutif
QRVA : Questions et Réponses écrites
HA : Annales (Compte Rendu Intégral)
CRA : Compte Rendu Analytique
PLEN : Séance plénière
COM : Réunion de commission

Officiële publicaties uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

Inhoud

Woensdag 12 juli 2000

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN - COM 263

Mondelinge vraag van mevrouw Simonne Leen aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over "de aidsproblematiek en de cijfers bekendgemaakt in het rapport van Unaid" (nr. 2377)

- *sprekers* : **Simonne Leen, Eddy Boutmans**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, **Jef Valkeniers**

Mondelinge vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de situatie in West-Papoea en op de Molukken" (nr. 2381)

(Het antwoord werd verstrekt door de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking)

- *sprekers* : **Leen Laenens, Eddy Boutmans**, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking

Sommaire

Mercredi 12 juillet 2000

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES COM 263

Question orale de Mme Simonne Leen au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement sur "la problématique du sida et les chiffres publiés dans le rapport d'Onusida" (n° 2377)

- *orateurs* : **Simonne Leen, Eddy Boutmans**, secrétaire d'Etat à la Coopération au développement, **Jef Valkeniers**

Question orale de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la situation en Nouvelle-Guinée occidentale et dans les Moluques" (n° 2381)

(La réponse a été donnée par le secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement)

- *orateurs* : **Leen Laenens, Eddy Boutmans**, secrétaire d'Etat à la Coopération au développement

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

RÉUNION PUBLIQUE DU
MERCREDI 12 JUILLET 2000

De vergadering wordt geopend om 10.26 uur door de heer **Geert Versnick**, voorzitter.

La réunion est ouverte à 10.26 heures par M. **Geert Versnick**, président.

Mondelinge vraag van mevrouw Simonne Leen aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over "de aidsproblematiek en de cijfers bekendgemaakt in het rapport van Unids" (nr. 2377)

Question orale de Mme Simonne Leen au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement sur "la problématique du sida et les chiffres publiés dans le rapport d'Onusida" (n° 2377)

Mevrouw **Simonne Leen** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, door een bericht van Belga van 27 juni 2000 worden wij met onze neus op de cijfers gedrukt. Aids heeft al 18,8 miljoen mensen geveld. Sinds het begin van de aidsepidemie zijn al 18,8 miljoen mensen bezweken aan de ziekte. In de meest getroffen landen sterft meer dan een derde van de jongeren onder de vijftien jaar aan aids. De ziekte veroorzaakte daar ook een dramatische demografische ommekeer. Een en ander staat in het rapport van Unids, het anti-aidsprogramma van de Verenigde naties, dat op dinsdag werd gepubliceerd.

Vorig jaar raakten ongeveer 5,4 miljoen mensen besmet met het HIV-virus. In 1999 liepen er in totaal zo'n 34,3 miljoen besmette mensen rond op aarde en stierven 2,8 miljoen mensen ten gevolge van het virus. De Wereldgezondheidsorganisatie en Unids schatten dat in Afrika, een van de meest getroffen gebieden, momenteel zo'n 24,5 miljoen personen met HIV zijn besmet. In zestien Afrikaanse landen is het aantal besmette mensen in de leeftijdscategorie van 15 tot 49 jaar gestegen met 10%.

In Zuid-Afrika en Zimbabwe is een vijfde van de bevolking met HIV besmet. Aids velt daar bijna de helft van de jongeren onder de vijftien jaar. In Botswana is ongeveer een derde van de bevolking besmet met HIV.

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

OPENBARE VERGADERING VAN
WOENSDAG 12 JULI 2000

In Azië en Latijns-Amerika hebben infocampagnes en preventieprogramma's de massale stijging van besmetting kunnen indijken. In sommige dichtbevolkte landen, zoals India, is echter nog altijd 2% van de bevolking tussen 15 en 49 jaar met HIV besmet.

In de rijkere landen, in West-Europa en Noord-Amerika, blijkt volgens het Belgabericht dat, ondanks een toename van het risicogedrag, het aantal sterftegevallen door aids dankzij de dure behandelingen met de antivirale medicijnencocktail sterk is gedaald.

Dat ontlokt aan de directeur van Unids, de heer Piot, de reactie dat de globale situatie verontrustend is, maar dat de resultaten in de rijkere landen ook hoopgevend zijn. Er wordt immers aangetoond dat de wereld niet machteloos staat tegenover de ziekte. De heer Piot verklaart wel dat er een massale stijging moet komen van hulpmiddelen om ook in de ontwikkelingslanden de besmetting in te dijken.

Mijnheer de staatssecretaris van ontwikkelingssamenwerking, welke inspanningen zullen er met betrekking tot deze problematiek worden geleverd om meer preventie en meer nazorg in de ontwikkelingslanden te organiseren. Welke samenwerkingsinitiatieven zijn er mogelijk tussen de federale, de gemeenschaps- en de Europese overheden met betrekking tot deze materie ?

Staatssecretaris **Eddy Boutmans** : Mijnheer de voorzitter, collega's, in de vraag van mevrouw Leen wordt het aids-probleem opnieuw aan de orde gesteld. Dit probleem is in Afrika uiteraard een groot probleem van volksgezondheid. Het wordt door Unids ook steeds meer omschreven als een ontwikkelingsprobleem omdat volgens de cijfers van mevrouw Leen en volgens andere rampzalige cijfers die eraan toegevoegd kunnen worden, inderdaad veel inspanningen om in een aantal landen de ontwikkeling op gang te brengen teniet worden gedaan. Volgens de prognoses zal de levensverwachting in de meest getroffen Afrikaanse landen de eerstkomende tien jaar zal dalen. Wij stellen ook vast dat de economie

Eddy Boutmans

zwaar getroffen wordt omdat aidsslachtoffers heel vaak mensen zijn uit de actieve leeftijdscategorie. Dat betekent dat deze mensen, als men erin geslaagd is ze op te leiden om hen een rol te laten spelen in de economie, na een paar jaar wegvallen.

Bedrijven in Afrika houden er nu vaak rekening mee dat ze altijd een doublure moeten voorzien wanneer ze mensen opleiden voor een bepaalde functie op langere termijn. Tenslotte drukken ook de behandelingskosten van de gevolgen van de ziekte verschrikkelijk zwaar op de budgetten van een aantal landen. Ten eerste worden er immers meer wezen geboren, of juist gezegd: er worden steeds meer kinderen geboren die na enige tijd wees zullen worden. Ten tweede zijn grote aantallen mensen ziek en zij hebben dus een behandeling nodig. Ten derde kost dit alles verschrikkelijk veel.

Wat doet de Belgische ontwikkelingssamenwerking hieromtrent? We kunnen zeggen dat we met onze ongetwijfeld te bescheiden middelen nauw aansluiten bij de strategie die door Unaid, het gespecialiseerde programma van de Verenigde Naties inzake aids, werd voorgedragen. Ik heb zelf verscheidene malen gesproken met professor Piot, de directeur van Unaid. Ik heb in december ook de Conferentie in New York over het partnerschap voor aids in Afrika bijgewoond. U weet dat op dit ogenblik in Durban een belangrijke wereldconferentie over aids aan de gang is waar wij door een delegatie vertegenwoordigd worden. Misschien zullen hier op zeer korte termijn gegevens uit voortvloeien die onze politiek kunnen beïnvloeden. Maar op dit ogenblik weet ik dat nog niet.

De belangrijkste boodschap is dat aids in de eerste plaats als een algemeen maatschappelijk probleem moet worden aangepakt en dat betekent in de eerste plaats door preventie. Preventie omvat educatie. In Afrika weten zeer veel mensen ook vandaag nog niet hoe aids veroorzaakt wordt, hoe de ziekte overgebracht wordt en welke maatregelen getroffen kunnen en moeten worden op het gebied van seksuele hygiëne en seksuele praktijken om besmetting te voorkomen.

Preventie wil ook zeggen de beïnvloeding van het seksuele gedrag. Men moet middelen ter beschikking stellen, met name onder meer condooms, om besmetting te vermijden.

Preventie betekent ook een goede verzorging voor moeder en kind en begeleiding van het gezondheidspersoneel zelf. Op dat vlak is er nog zeer veel onwetendheid, of in ieder geval onvoldoende vertrouwdheid met de materie. Dat wil ook zeggen dat men tracht ervoor te zorgen dat bij bloedtransfusies de ziekte niet meer wordt overgebracht. Eigenlijk zou er geen enkele bloedtransfu-

sie mogen gebeuren die niet is voorafgegaan door een controle op besmetting. Ten slotte rijzen ook grote vragen bij borstvoeding, aangezien het gevaar vrij groot schijnt te zijn dat het virus door borstvoeding wordt overgebracht.

Volgens Unaid moet de aidsproblematiek worden bestreden door ze in te bedden in de algemene gezondheidszorg. Men bevordert sinds jaren een politiek van basisgezondheidszorg met gezondheidsdistricten als basisniveau. Dan is het ook op dat niveau dat de gezondheidsaspecten van aids het best kunnen worden aangepakt. In uw vraag zegt u terecht dat een aantal landen zinvolle maatregelen heeft genomen. De eerste verantwoordelijkheid ligt evenwel bij de landen in kwestie. Daar moet het besef doordringen dat aids een gigantisch probleem is dat multidisciplinair moet worden aangepakt. Pas dan kan de internationale gemeenschap die politiek ondersteunen. Wij weten dat nogal wat Afrikaanse landen zeer laat zijn begonnen met het consequent aanpakken van die problematiek. Er zijn landen waar dat nu nog niet gebeurt. In deze landen moeten in de eerste plaats de gezagsdragers worden gesensibiliseerd. Dan kunnen wij via de diverse kanalen van onze ontwikkelingssamenwerking een bijdrage leveren tot de verbetering van de situatie. De internationale gemeenschap moet bereid zijn om daarvoor meer middelen vrij te maken. Dat geldt ook voor België.

Wat doen wij in dat verband? Ten eerste, geven wij structurele hulp aan Unaid. Zij bedroeg in 1998 en in 1999 60 miljoen frank. Voor het jaar 2000 heb ik dit bedrag laten optrekken tot 70 miljoen frank. Volgens mij moet dat bedrag in de komende jaren nog verder worden opgetrokken.

Ten tweede, helpen wij in vele landen aandacht besteden aan de algemene basisgezondheidszorg omdat, zoals ik daarnet heb gezegd, de medische aspecten van aids daar thuishoren. Naast de zorg voor een algemene gezondheidssamenwerking helpen wij aan de uitbouw van specifieke aidspreventie- en bestrijdingsprogramma's, onder meer in Rwanda en Congo.

Ik aarzel om te zeggen hoeveel geld wij jaarlijks aan aidspreventie en -bestrijding besteden. Onze hulp is immers niet altijd in cijfers te vatten. Mijn administratie heeft mij geïnformeerd dat het de jongste jaren rond de 140 miljoen frank per jaar schommelt.

Tot slot wens ik nog een aantal bedenkingen te formuleren naar aanleiding van de kwestie omtrent het ter beschikking stellen van medicijnen.

U weet dat er nog geen geneesmiddel is dat aids daadwerkelijk geneest en evenmin is er een vaccin ter voorkoming van aidsbesmetting. Er wordt wel aan gewerkt.

Eddy Boutmans

Er bestaan wel twee behandelingen. Een behandeling bestaat erin antiretrovirale middelen toe te dienen, waardoor men erin slaagt de vermenigvuldiging van het virus sterk af te remmen en zelfs voor zeer lange tijd af te remmen indien men de behandeling lang volhoudt.

Het probleem is echter dat deze behandelingen uitermate duur zijn. Landen die slechts beschikken over een gezondheidsbudget van 1 of 2 dollar per jaar per inwoner, kunnen dergelijke behandelingen onmogelijk toepassen op grote schaal.

Er zijn thans op internationaal niveau besprekingen aan de gang - en Unaid's speelt daarin een rol - om de kosten verbonden aan dergelijke behandelingen, terug te dringen. Zelfs indien men erin zou slagen de prijs van dergelijke behandelingen, die thans 10 000 tot 15 000 dollar per jaar per patiënt kosten, te herleiden tot 1 000 dollar, dan nog zou het een onbereikbaar budget betekenen voor de arme landen met honderdduizenden, zo niet miljoenen aidspatiënten.

Om die redenen suggereert Unaid's de prioritaire behandeling van de zogenaamde opportunistische ziekten, zoals tuberculose, die met groot succes kunnen worden bestreden via traditionele geneesmiddelen. Voorts wordt aangeraden antiretrovirale middelen toe te dienen aan zwangere vrouwen die drager zijn van het aidsvirus. Onder meer over dat punt wordt thans gediscussieerd op het congres in Durban, maar blijkbaar had de Zuid-Afrikaanse president enige kritiek op dat programma. Wellicht bevindt hij zich op een moeilijk pad zodra de wetenschappelijke aspecten omtrent de oorzaak van aids ter sprake komen. Ik wens mij niet in te laten met deze discussie, maar volgens mij voert hij op dat vlak een zinloze strijd.

Aidsbestrijding maakt deel uit van de basisgezondheidszorg, maar jammer genoeg worden door de schaarse middelen keuzes opgelegd. De keuze voor het toedienen van virusafremmende middelen bij zwangere vrouwen is niet onomstreden in landen waar een zeer hoge besmettingsgraad heerst. Immers, de kans van overdracht op de vrucht wordt geraamd op 50%, de behandeling heeft zware neveneffecten, zij is niet altijd effectief en bovendien is zij erg duur. Volgens sommigen ware het aangewezen datzelfde bedrag te spenderen aan andere preventieve acties. Deze discussie is aan de gang.

De Belgische samenwerking, Unaid's en uiteraard alle donoren en hulporganisaties terzake zijn bereid van de bestrijding van aids een prioriteit te maken. Aids is een ontwikkelingsprobleem en moet aldus worden ingepast in de algemene ontwikkelingssamenwerking.

Mevrouw **Simonne Leen** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de staatssecretaris, wordt er met het Europees Parlement samengewerkt ?

Staatssecretaris **Eddy Boutmans** : Inderdaad, daarover stelde u mij ook een vraag. Wat de federale overheid betreft is er een samenwerking met het ministerie van Volksgezondheid, onder meer in de Belgische delegatie bij de Wereldgezondheidsorganisatie. Zoals in alle ontwikkelingsprogramma's werken we uiteraard ook met een aantal multilaterale en niet-gouvernementele organisaties samen.

Op het niveau van de Europese Commissie is DGIS, het bestuur voor ontwikkelingssamenwerking, lid van een informele groep van gezondheidsexperts inzake aids. Terzake werken we dus ook op Europees niveau samen.

De Gemeenschappen tenslotte ijveren uiteraard voor aidspreventie in België en niet in het buitenland.

De **voorzitter** : Ik denk inderdaad dat de problematiek belangrijk genoeg is om er langer over uit te wijden dan de strikt reglementaire vijf minuten. De heer Valkeniers heeft echter een boodschap van professor Piot.

De heer **Jef Valkeniers** (VLD) : Na de nogal aangevochten toespraak van president Mbeki heb ik van dokter Piot een vrij belangrijke e-mail ontvangen. Dokter Piot schrijft en ik citeer : "I'm writing this from Durban where president Mbeki says that poverty is a driving force behind the aids epidemic. But he didn't announce anything new. I agree with you that South Africa could really play a leader's roll on aids and that this would require an all out effort."

Ik denk dat hij daar jammer genoeg een kans gemist heeft en dat het onze plicht is hem erop te wijzen dat hij er geen enkel voordeel bij heeft om een klein groepje revisionisten evenveel belang toe te dichten als de vijfduizend wetenschappers die de fameuze petitie van Durban hebben getekend.

Ik meen dat deze kleine interventie toch wel belangrijk was om de houding van dokter Piot te duiden.

De **voorzitter** : Ik meen dat de heer Valkeniers het bij het rechte eind heeft. Mbeki zit op een zeer eigenaardig spoor in de hele aidsproblematiek. Dat komt mijns inziens het uitroeien, aanpakken en oplossen van de problematiek in Afrika niet ten goede.

De heer **Jef Valkeniers** (VLD) : Er is een prachtig voorbeeld in Oeganda, waarom heeft hij dat dan niet gevolgd ?

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mondelinge vraag van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de situatie in West-Papoea en op de Molukken" (nr. 2381)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking)

Question orale de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la situation en Nouvelle-Guinée occidentale et dans les Moluques" (n° 2381)

(La réponse sera donnée par le secrétaire d'Etat à la Coopération au Développement)

Mevrouw **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de staatssecretaris, collega's, dit is niet zo'n groot probleem, maar het is belangrijk er de aandacht op te vestigen, teneinde te vermijden dat het een groot probleem wordt. Oost-Timor indachtig is dat niet irreëel.

Mijn aandacht werd erop gevestigd door een gezamenlijke verklaring die op 14 juni werd afgelegd. De ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie, waaronder ook de Belgische minister van Buitenlandse Zaken, en Indonesië kwamen toen overeen om hun samenwerking te versterken om zo de veiligheid in de streek te vergroten. In die verklaring onderstreept de Europese Unie het belang van een aantal zaken, onder meer de integriteit van de Republiek Indonesië, met vooral aandacht voor de democratie en de mensenrechten.

In dat verband wil ik de aandacht vragen voor twee verontrustende evoluties in Indonesië. U weet dat er duizenden eilanden zijn. Een daarvan is Irian Jaya of West-Papoea. Dat is ook een onderdeel van het probleem. Aan de inheemse bevolking, die het merendeel van de bevolking van Irian Jaya uitmaakt, werd beloofd dat in de toekomst de naam West-Papoea zou worden gebruikt.

Op dit ogenblik zit West-Papoea in een belangrijke fase. Immers, de nieuwe Papoearaad zal met de president over de toekomst van Irian Jaya onderhandelen.

Tot daar is er geen probleem, ware het niet dat allereerst onafhankelijken en vooral mensen die geëmigreerd zijn naar het eiland, daar een strijd hebben ontketend en zich nogal spiegelen aan wat er op Oost-Timor gebeurd is.

In het licht van de vermelde overeenkomst vraag ik de minister er bij zijn Indonesische ambtgenoot aan te dringen meer aandacht te besteden aan het respect voor de rechten van de etnische bevolkingsgroepen op West-Papoea.

Het ander probleem is reeds langer gekend, namelijk het probleem van de Molukken. Sinds begin 1999 zijn daar aanhoudend gevechten tussen christenen en moslims. Er zouden al zeker 300 000 vluchtelingen en meer dan 17 000 doden geteld zijn.

De redenen van de conflicten zijn zowel economisch, etnisch als religieus. Enkele weken geleden hadden we in ons parlement twee strijders tegen de schendingen van de mensenrechten aldaar op bezoek. Zij vroegen uitdrukkelijk om meer ondersteuning te krijgen. Zij benadrukten vooral om het probleem ruimer te zien en niet terug te brengen tot een religieus probleem tussen christenen en moslims.

De sprekers in het parlement waren hier op uitnodiging van een groepering van Indonesische studenten in Leuven.

Ook hier vraag ik de minister er bij zijn Indonesische ambtgenoot op aan te dringen meer aandacht te besteden aan een vreedzame oplossing van dit conflict.

Staatssecretaris **Eddy Boutmans** : Mijnheer de voorzitter, collega's, vooraf wens ik minister Michel te verontschuldigen. Hij kan vandaag niet aanwezig zijn omdat hij in het buitenland verblijft. Ik verontschuldig mij ook omdat ik zijn antwoord, dat we deze ochtend via fax hebben ontvangen, moet aflezen.

Ik geef u thans het antwoord van minister Michel. In verband met het eerste onderdeel van uw vraag heeft de Raad van Papoeazië op 4 juni 2000 zijn onafhankelijkheid uitgeroepen ten opzichte van de Indonesische Republiek. De regering van Indonesië was hierover verwonderd. West-Papoeazië heeft gepreciseerd dat het zijn doelstellingen verder op vreedzame wijze wil nastreven, wat een positief element is in de spiraal van geweld die Timor, Atjeh en de Molukken teistert. De Indonesische vice-presidente Megawati Sukarnotri is enkele malen ter plaatse geweest om de basis te leggen voor een dialoog. Uiteraard is de integriteit van het grondgebied een prioriteit voor Djakarta.

De Europese Unie heeft onlangs een politieke dialoog met Indonesië opgestart. De vijftien landen willen het nieuwe democratische regime en de integriteit van het grondgebied steunen. België grijpt net als de Europese Unie alle kansen om de partijen ertoe aan te zetten een eerlijke en duurzame oplossing te blijven zoeken.

Wat het tweede onderdeel van uw vraag betreft, is de situatie in het oostelijke deel van de Molukken er inderdaad sterk op achteruit gegaan. Het model van een religieuze samenleving tussen moslims en christenen heeft de laatste achttien maanden zwaar onder vuur gelegen. Afgelopen maandag hebben de Molukken en de Vereniging van Bedreigde Volkeren op de eerste Europese Raad onder Frans EU-voorzitterschap te Brussel

Eddy Boutmans

een dringende oproep gericht tot de vijftien ministers van Buitenlandse Zaken. Zij hebben hen gevraagd de escalatie van het geweld in het Oosten van Indonesië te veroordelen en blauwhelmen te sturen naar de Molukken. De Indonesische autoriteiten hebben de toestand ter plaatse niet meer in de hand sinds Jihadstrijders in de hoofdstad van Ambon zijn aangekomen. Het leger neemt actief deel aan het conflict. Soldaten en politiemannen hebben hun kamp gekozen. Burgerlijke en militaire leiders hebben dit ook openlijk erkend. Het ziet er niet naar uit dat Djakarta tracht te voorkomen dat islamitische activisten uit Java naar de Molukken trekken om er een wat zij noemen "heilige oorlog" te voeren.

De Europese partners hebben de voorkeur gegeven aan een diplomatieke aanpak boven een openlijke en een radicale interventie. Het gaat er vooral om de nadruk te leggen op de verantwoordelijkheid van de Indonesische autoriteiten voor de ordehandhaving en de bescherming van de christelijke minderheid. Het Franse voorzitterschap van de Europese Unie zal een van de komende dagen deze boodschap aan de voorzitter en de vice-voorzitster van de Indonesische Republiek overbrengen. Het Europese Voorzitterschap zal er tevens op aandringen dat de aanvoer van humanitaire hulp zo vlot mogelijk kan verlopen.

Mevrouw **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de staatssecretaris, voor mij is dit nieuw. De mensen die de strijd van de inheemse volkeren in West-Papoeazië volgen hadden mij verzekerd dat zij de integriteit van Indonesië vooropstellen. Dat is blijkbaar toch betwistbaar.

Wat de Molukken betreft is het verheugend vast te stellen dat er geprobeerd wordt langs diplomatieke weg te voorkomen dat een van de partijen een heilige oorlog zou voeren. Alleen moet dit nog in de praktijk omgezet worden.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.57 uur.*

- *La réunion publique de commission est levée à 10.57 heures.*